

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELNIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFON.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utca 5. sz.

Az új népoktatási törvény.

A múlt év május havában küldötte szét Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter a népoktatás reformját célzó törvényjavaslat előadói tervezetét. Azóta a tervezet mint törvényjavaslat fekszik a Ház asztalán s csak a zavaros politikai helyzet okozza, hogy a javaslatból még nem lett törvény.

A javaslat életrevalósága, magyar nemzeti iránya mellett mi sem bizonyít élénkebben, mint azon körülmény, hogy a javaslaton a nemzetiségek szenvedélyesen feljajdultak. Nyílt támadásnak nyilvánítják a javaslatot, különösen a hitfelekezetek iskolaállítási és fenntartási joga ellen, nemkülönben, hogy a javaslat főcélja a nemzetiségek anyanyelvének megsemmisítése és a legerőszakosabb magyarosítás volna.

A nemzetiségi izgatók feljajdulása és heves támadásai a mellett is szólnak, hogy a javaslat a magyar nemzetnek egy rég óhajtott vágyát tölti be, mely röviden abban áll: — a népoktatásnak magyar nemzeti alapokra fektetése.

E nagyjelentőségű javaslat egyúttal a tanítósnak a népoktatási törvény rég sürgetett revízióját is célozza a vonatkozó törvényekkel szemben. A szóban forgó javaslat a most idézett törvényen kívül a magyar nyelv tanításáról szóló 1879. évi XVIII. t.-c. és az 1893. évi XXVI. t.-cikk revízióját tartalmazza, mely a községi és hitfelekezeti tanítók fizetésének rendezéséről szól.

Az 1868. évi 39. t.-c. korszakot alkot ugyan népoktatásunk terén, de van e törvénynek sok végrehajtás nélkül maradt, ugynevezett holt szakasza, mely a gyakorlati életben soha sem lett alkalmazást. A javaslat Eötvös nagy művének az 1868.

évi XXXVIII. t.-c.-nek I. feje (1—7. §-át), továbbá a 34., 48., 49., 50., 52. §. 2-ik pontját; az 23., 58., a 84—102., a 104., a 107—115., a 133. §§ ait hatályon kívül helyezi.

Ezentul érvényteleníti a magyar nyelv tanításáról szóló 1879. évi XVIII. t.-c. 5. §-át, a 6. §. 1. pontjának a jelen törvényjával ellentéző rendelkezéseit.

Nemkülönben hatályon kívül helyezi az 1876. évi XXVIII. t.-c. 5. §. 3-ik és 8-ik pontjait, a 13. §. 1. bekezdését; továbbá a községi és felekezeti tanítók fizetésének rendezéséről szóló 1893. évi XXVI. t.-c. 1., 2., 9., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17. és 18. §-ait.

A sok üdvös ujtás mellett egyet nem látunk, — a holt §-ok eltüntetését. A régi törvény ugyanis kimondja, hogy az iskolafentartó 5%-os pótdótot vehet ki s minden iskolafentartó köteles iskolai alapvagyonot létesíteni; de egyben megengedi, hogy a községek iskolai kiadásait házipénztáraikból fedezhetik, amely esetben nem tartoznak iskolai alapvagyonot létesíteni. Ez ellentétes s a tanügyre sok esetben nagy hátránnyal járó rendelkezést nem érinti az új javaslat. Annyiból hátrányos ez, hogy ha nincsen alapvagyon, akkor az iskolafentartóval szemben az iskolaszék csak javaslattevő bizottság s a község az iskolaszék javaslatait akkor veti el, amikor akarja.

Ezenkívül érintetlenül hagyja az új javaslat az iskolaszékek intézményét; mely jelenlegi szervezete mellett a gyakorlati élet tanulságai szerint a népoktatás kárára szolgáló kerékkötő intézmény. Igaz, hogy az új iskolaszéki utasítás megnyirbálja az iskolaszékek hatáskörét, amidőn az iskolák beléletét és tanulmányi rendjét teljesen kiveszi az iskolaszékek jogköréből; de

az utasítás dacára a gyakorlatban minden a régi mederben folyik, mert az utasítást vagy nem ismerik, vagy nem akarják ismerni.

Az új javaslat mindezek dacára nagy hiányt van hivatva pótolni és 82 §-ból áll, mely paragrafusok ismét 5 fejezetre oszlanak.

Az első fejezet a tankötelezettség keresztülvitelét biztosítja; a II. fejezet szabályozza az elemi oktatás két tagozatát s az ismétlődő iskoláztatást; a III. fejezet a községi és hitfelekezeti tanítók javadalmazását és a fegyelmi eljárást szabályozza; a IV. fejezet a tanítóképzésről és a tanítóképesítésről, végül az V. fejezet az állami tanfelügyeletről szól. Ezekről részletesen egy ily alkalommal nem lehet értekezni; csak a legkimagaslóbb részeket emelem ki.

A javaslat a rendes tanító fizetését 800 k. minimumban állapítja meg. A 100 k. évtődös korpótleket 1903. október 1-től a hitfelekezeti tanítók részére is biztosítja. Ez nagy haladás, melyért a tanítósnak hálálával tartozik a tanügyi kormányoknak. Igaz, a mai nehéz viszonyok közt ez a fizetés sem sok; de a régi nyomorusághoz képest mégis nagy lépés. Hisz volt tanító, akinek a fizetése alig rugott fel 150 frtra, de találkoztott tanító, akinek természetben 300 frtra felszámított fizetése, — mindön a selejtes termények eladására került a sor — még a felét sem kapta meg.

ORSZÁGGYULÉS.

A képviselőház ülése.

— Sajáttudósítónktól. —

Budapest, 1905. április 6.

A Kossuth-féle két indítvány meghallgatása okából gyűlt ma össze a Ház. A baloldal ma is nagy számmal vonult fel. Kossuth Ferenc, aki teg-

nap déltől esuz baja miatt a szobát őrizte és a vezérőrbizottság ülésén sem vett részt, botra támaszkodva jött be a Házba, mert a mai ülés az ő személyéhez volt kötve, helyette ugyanis az indítványokat más nem okolhatta volna.

Ma is mint rendesen jóval tizenegyedfél óra után nyitották meg az ülést.

Elnök: Justh Gyula.

A tegnapi ülés jegyzőkönyvét hitelesítik.

Elnök bemutatja Hilberth Károly győri megbízólevelét és jelenti, hogy a II-ik bíráló bizottság Holló Lajos elnöklésével megalakult.

Az elnök tegnap meghatalmazást kapott, hogy Bonca és Issekutz képviselőket bíráló bizottsági eskütételre sürgönyileg megidézze. Issekutz visszatáviratozott, hogy „viszonyai” miatt rögtön nem jöhet. (Derűtség).

Elnök megjegyzi, hogy Issekutznak távozási engedélye nincs és kérdi ennél fogva, alkalmaztassák-e reá a 49-ik szakasz.

Felkiáltások: Nem!

Bonca Miklós esküt tesz, mint bíráló bizottsági tag.

Szalay László, az első bíráló bizottság jegyzője jelentést tesz több megvizsgált mandátumról, amelyek végleg igazoltattak.

Gulner Gyula, a hetedik bíráló bizottság elnöke jelenti, hogy Nagy Emil megbízó levele rendben van és a képviselő végleg igazolható.

A napirendre tértek át a Kossuth-indítvány megokolására.

Kossuth Ferenc: Múlt évi november 18-án az esti ülésén az elnök olyan kijelentést tett, amelylyel súlyosan megsértette a fenálló házszabályt. Efelett ítél a nemzet. Ehhez semmi hozzátenni valóm nincs. A képviselőháznak magáéva kell tennie a nemzet ítéletét. (Ugy van!) Ebből kifolyólag indítványozom, hogy az említett kijelentés semmisnek mondassék ki s a naplóból kitöröltessék. (Helyeslés.) A tuloldai pártok nevében kijelenti, hogy Magyarország

Bácsmegeye legnagyobb női felöltő raktára!

Női felöltők 3, 5, 7 frtól feljebb

Női ulsterek 8, 10 „ „

Női hawelokok 5 „ „

Blousok, joupponok és kostümekek!

Leány felöltők 3 frtól felj.

Leány hawelokok 4 „ „

Gyermek ruhák és fehérneműek nagy választékkal.

Női fehérneműk!

Kalap, cipő és uri divatcikkek legolcsóbb beszerzési forrása. Olasz Kalap különlegességek. J. K. Jta és Pless Vilmos cs. és kir. udvari Kalap-készítők raktára.

Eis'er Jzso divatruhazában Szabadka, Fötér

got jog- és törvénysérté-ekkel kormányozni nem lehet. (Zajos helyeslés.)

Justh Gyula elnök: Az indítványt felolvastatja, kérde a Házat, kívánja-e az indítványt tárgyalás alá venni?

A Ház igennel szavaz.

Justh Gyula indítványozza, hogy az érdemleges tárgyalást a holnapi ülésen kezdjék meg.

Felhívja Kossuth Ferencet, hogy indokolja meg a felirati bizottság kiküldésére vonatkozó indítványát.

Kossuth Ferenc: A nemzet úgy ítélte, hogy a baloldal jutott többséghez. (Ugy van.) A kormányzást az új többségnek kellene átvenni. De ezt csak programja alapján teheti, mert különben erkölcstelen cselekményt követne el.

Indítványozza egy felirat megszerkesztését. Ebben a képviselőház többsége megjelöli azt a programot, melynek alapján a jövő kormányt támogatni hajlandó. Kéri egy bizottság kiküldését.

Justh Gyula elnök kérde: Tárgyalás alá veszi-e a Ház Kossuth indítványát.

A többség igennel szavaz.

Endrey Gyula (a jobboldal felé) fölirat nem kell önöknek.

Elnök: Megállapítja a holnapi ülés napirendjét és 11 órakor az ülést bezárja.

A képviselőház VI. bizottsága. ma délelőtt alakult meg és elnökévé Holló Lajost jogzsjév Nagy Sándort választotta. Somogyi Aladárnak, gróf Benyovszky Sándornak és Boross Jánosnak a bizottság elé utalt megbízó leveleit f. hó 13-ára délelőtti 1/2 10 órára tűzte ki a tárgyalásra és előadásukkal Nagy Sándort bizta meg.

A király visszajön. Bécsből jelentik: A király hazaérkezése csak ideiglenes természetű. Épen csak annyi időre szól, amíg koronatanácsot tartanak. A koronatanács határozatától függ, vajjon a király vissza utazik-e Budapestre.

Forradalom Oroszországban.

Tiflisz, április 6.

(Pétervári Távirati Ügynökség.) A gori kerület számos helyéről parasztszöndüléseket jelentenek, a melyek különösen a papság és a nemes birtokosság ellen irányulnak. A zendülők fosztogatnak, gyujtogatnak és rabolnak. Lovasságot és rendőrséget küldtek ki a zavarok színhelyére. Többeket megöltek és megsebesítettek.

Kisenev, április 6.

A múlt éjjel egy ismeretlen Kirilki rendőrfőnök segéde ellen a városi sáncok közelében merényletet követett el, anélkül, hogy sikerült volna megsértenie. A tettes elmenekült. Ma reggel a merénylet színhelyén egy finnországi kést találtak, amely valószínűleg a támadóé volt.

Pétervár, április 6.

A minisztertanács e hó 4-én és

5-én azt tárgyalta, hogy engedjék meg, hogy a lengyelek az államhivatalokat is elfoglalhassák és elhatarozta az e tekintetben létező korlátok megszüntetését. Az ilyen korlátokat csak a magasabb állások tekintetében akarják fentartani. Azt a kérdés, hogy az új nyugati kormányzóságokban kell-e birniok az alantas hivatalnokoknak az ottani lengyel és litván többség nyelvét, igenlő értelemben döntötték el. Az intézkedés Wittetól ered.

HIREK TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

Április 10. Hangverseny a József-főherceg szana'orium javára.

Április 15. A szabadkai dalegyesület közgyűlése a főgymnasium dísztermében.

Április 16. D. u. 3 órakor az izr. öns. és gyám. egy süllet közgyűlése.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Nowacki* Jenő nagy-szentmiklósi járásbirósági irnokot a bácsalmási járásbirósághoz segédtelevkönyvvezetővé nevezte ki.

A József Főherceg Szanatórium Egyesület javára f. hó 10-én hétfőn esti 1/2 8 órakor a városi színházban rendezendő hangverseny műsora a következő: 1. Cseresznyefa virág-ünnep Japánban. (Élőkép.) Prológ. Irta és előadja Balla Miklós ur, a József Főherceg Szanatórium Egylet titkára. 3. Felolvasás. Tartja Lukács György, Békés vármegyei főispán ur, a Szanatórium Egyesület elnöke. 4. Sain Säens: Sámson és Delila (nagy ária). Énekel Szamosi Elza urnő, a m. kir. Operaház tagja. Zongorán kíséri Gaál Ferenc zenedei igazgató ur. 5. Liszt F.: Keringő Gaál F.: Nagy Ábránd Előadja zongorán Dominus Ella kisasszony. 6. Gounod: Faust, Kacsóh: János vitéz. Énekel Falussy István ur. 7. Kiss József: Szép Batóné. Szavalja Dr. György Gáborné urnő. 8. Huszka-Martos: Aranyvirág (Ellen dala). Bizet. Carmen (Habanero). Énekel Szamosy Elza urnő, a m. kir. Operaház tagja. 9. Berlioz: Rákóczy induló. 3 zongorán 12 kézre. Előadják Alapfy Istvánné, Horvátovics Ernőné, Weithoffer Viktorné urnők; Wolszky Emilia, Dominusz Ella kisasszonyok; Gaál Ferenc zenedei igazgató ur. Jegyek előre válthatók Heumann Mór könyvkereskedésében.

Szabad Lyceum-Egyesület új alapító tagja. A szabadkai Szabad Lyceum-Egyesület alapító tagjai közé Fischer Mór nyomdatulajdonos, a Bácskai Hirlap kiadója belépett.

A Szabadkai Dalegyesület f. hó 15-én délután 6 órakor rendkívüli közgyűlést tart (a főgymnasium egyik földszinti termében), melyre a tagok szives megjelenését kéri az elnökség.

Az újvidéki református lelkész. Molnár Hugó, amint ismeretes, folyamodott Budapest Józsefvárosi református lelkészségért. Most, amint budapesti tudósítónk írja, Molnár Hugó a kérvényét visszavonta, s így valószínűleg Gergely Antal lesz megválasztva és pedig egyhangulag lelkésznek.

Szabad Lyceumunk vasárnapi felolvasását Pásztory Endre tartja, a szabadkai főgymnasium kitűnő tanára, felolvasásának tárgya lesz a *Secessio*. Ez az új művészeti

irányzat a szobrászat, építészet és festőművészet terén, mely a legutóbbi idők művészi mozgalmában egész forradalmat idézett elő. A felolvasást vetített képek fogják éleníteni. Bizonyára hatásos tárgy, mely élénken érdeklí társadalmunkat s sok hallgatót fog vonzani a felolvasásra. A felolvasás e hó 9-én lesz a főgymnasium dísztermében pont esti 6 órakor.

Temetések. Ma temették el nagy részvét mellett Milassin Miklós drt. Milassin István temetése, holnap pénteken délután 4 órakor lesz.

Nyár a tavaszban. A szeles április az idén ugylászik nagyon is meg fog felelni régi hírének. Ma délutáni 1 óra tájban meleg szinte nyáriás délelőtt után hűvös északkeleti széllel kezdődő vihar keletkezett. Villámlás és erős menydörgés közben nyitak meg a sötét vihar felhők és ontották magukból a mogyorónagyságu jég szemeket. A sűrű és mintegy fél órán át tartó jégeső a gyümölcsösökben egész határunkban érzékeny kárt okozott. A barack és cseresznye az idén kevés hasznot fog hajtani gyümölcs termelőinknek.

Az olesó burgonya kiosztása. Kiss elkésve bár, de ma hozzájuthattak az ígért jó és olesó burgonyához a megrendelők. A gazdaközönség azonban most már nem igen reflektál a kedvezményre, mert az ültetés céljaira az idő előrehaladottságánál fogva nem használhatja s így sokan kérték már vissza pénzüket. Ezért is a gazdasági ügyosztály ma a földművelésügyi miniszteriumhoz feliratot intézett, hogy a többi burgonyaszállítmány fölösleges és Gabrics Péter gazdasági felügyelő vasárnap délelőtt hivatali helyiségében vissza fogja adni a megrendelők pénzét. Ma 26 megrendelő közt osztották ki a Szabolcs megyéből érkezett 300 métermázsa burgonyaszállítmányt. Az első 300 métermázsanyi szállítmányt 8-án délelőtt a teherpályaudvaron el fogják árverezni.

Új távbeszélő előfizetők. 321 Sándori rendőrség, 322 Törley Gyula, 323 Krauzer Károly, 324 Szalay Mátyás főkapitány lakása, 325 Ritay János sütő mester, 326 Schnier Imre, 327 Szabadka és Vidéke takarékpénztár, 328 Weitzenfeld Adolf, 329 Farkas Zsigmond, 330 Horváth József sütő mester, 331 Távbeszélő műszerész műhely, 332 Bácskai bank zálog kölcsön intézet, 333 Schwarz Mór lókereskedő (istálló), 334 Dr. Havas Dezső orvos, 335 Perl Lajos, 336 Geiger Félix, 337 Schaffer K. és társa, 338 Békffy Gyula szőlője nyári állomás, 339 Domszki Antal vendéglője, 340 Délvidéki ált. takarékpénztár, 341 Lúwy Ferencz a délvidéki ált. takarékpénztár igazgatója.

A magyarkanizsai rablógyilkosok. A legfelsőbb bíróság kegyelme folytán példaadó büntetésük elől megmenekültek Csesznek Mihály és Németh István, a két halálraítélt magyarkanizsai rablógyilkosok. A réti csárdásné és öreg szolgálójának kegyetlen gyilkosait ma délután szállították el a szabadkai törvényszék fogházából az illavai fegyintézetbe. Csesznek és Németh tizenöt évig, harmadik társuk Katona Károly pedig hat évig lesznek lakói a legnagyobb büntetésére létesített intézménynek.

Anyakönyvi hírek. Halottak: Milassin István 20 év, Kovács Rezsuk Ferenczné 70 év, Páncsics Ágnes 17, Sztantics Erzsébet 16 hó,

Temunits János 1 hó. Született 9, 5 fiu, 4 leány. Házasság: Brauchler Péter asztalos mester Mérey Anna Máriával, Sárghics Lázár—Petrity Erzsébettel. Eljegyzések: Manheim Mór—Klein Jeanne Ujverbászról, Gáspár Antal—Soós Terézia.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken: New-York szépe.
Szombaton: János vitéz, (Falussi jutalomjátéka).

Vasárnap délután: János vitéz.

„ este: János vitéz.

Gerlaki Hermin jutalomjátéka.

(János vitéz)

Mióta rozoga, vén színházunk fenáll, nem volt tanuja olyan eseményeknek mint tegnap. A 15 év előtti Pálmay-esték, a 2 év előtti Küry-esték mind, mind eltörpültek a tegnapi nap mellett. Megegett az a csoda hogy egy művésznőt a saját házában oly módon ünnepeltek és istenítettek, mint a hogy csak világhírű művésznőket szoktak — világvárosban. Este már jóval kapunyitás előtt feketlett a tömeg a színház környékén, később pedig egész népvándorlás tolt a színházba. Ilyen zsufolt, valósággal túltömött házat még nem láttunk soha Szabadkán. Még a bejáróknál is ember ember hátán állott, hogy „legalább az ovatiót láthassa.“ Lázás izgatottság ült az arcokon, kíváncsian várva az előadás kezdetét. Láttunk gavallér urakat a kik a karzatra szorultak fel — szegények — és még a karzatjegyet is magas agióval fizették meg igazán szerencsés volt az, a ki ma jegyhez juthatott, a délután folyamán egyes jegyekért hihetetlen árakat ígértek. Hiába, a hideg közönyös és szigorú szabadkai közönség is tud lelkesedni igazi művésznőért és el tudja halmozni szeretetének minden jelével azt a ki azt megérdemli.

Fellebbent végre a függöny! A közönség lelkes hangulatban van. Zajos taps fogadja Bagót, a gonosz mostohát, Iluskát. Elmentek már a huszárok is. Itt a nagy pillanat A zenekar belefog Jancsi belépőjének előjátékába, kinn hallatszik a karikás durrogása, meg a Jancsi káromkodása egy pillanat múlva már megjelent a színen. . . . Dörgő tapsvihár, kendőlobogtatás, toporzékolás, éljenriadal fogadta. Tíz álló percig tartott ez a tüntetés és megindult a zenekarból a virágállványok, kosarak, cukrok, ékszeres és értéktárgyak egész serege — a szabadkai közönség szeretetének és tiszteletének mindmegannyi tanujele. — Szegény Kukorica Jancsi ugyan nagy zavarban volt. Egy óriási eleven kamelia-fát nyujtott fel neki két izmos ember a zenekarból. Bele is kapaszkodott, hogy felemeli a színpadra, de bizony nem ment segítség nélkül. A tapsorkán meg csak nem akart szünni. Meghatottan hajlongott a Jancsi gyerek, a torkát ugyancsak szorongatta valami Könnyek jelentek meg szemében A hála és a fájdalom könnyei. Hála azon közönség irányában, mely ily módon adott szeretetének kifejezést, a hála érzetében azonban fájdalom is vegyült, hogy ezt a közönséget itt kell hagynia. — Az egész előadás folyamán tartott az ünneplés. Reméljük, hogy Gerlakit, a ki ugy oda van növe a közönség szívéhez nemsokára viszont fogjuk látni színpadunkon, ha másként nem — mint gyakori vendéget.

Falussy — János vitéz. Szín-társulatunknak elvitázhatatlanul leg-jelentékenyebb tehetségű férfi tagja Falussy István tudvalevőleg virágvasárnapkor szintén bucsut vesz a szabadkai színpadtól. Az utóbbi években a szabadkai színészet teljesen egybeforrt Falussy művészegyeniségével és általános véleményként mondhatjuk el azt, hogy egyedül az ő és néhány hasonló tehetségű pályatársának érdeméül tudható be, hogy a rossz művezetés és a sok-sok színpadi hiány dacára a színpártolás városunkban (riási mérvben emelkedett. A távozó művészek, aki most ambíciójának kielégítése végett nagyobb színpadokon folytatja működését, szombaton este lesz a jutalomjátéka, — amikor hálás közönsége bizonyára — a megérdemelt ovációkban fogja részesíteni. Érdekes művészi vállalkozással fogja Falussy ez alkalommal is színpadi sokoldalúságának tanujelét adni. A János vitéz címszerepét fogja eljátszani, azt a szerepet, amelyben a szabadkaiak ünnepeket kedvence Gerlaci Hermin 15 estén át szerzett gyönyörűséget közönségünknek. Bagót, Falussy eddigi szerepét Bálint Béla fogja játszani. Az előadást vasárnap délután és este ugyanezen szereposztással fogják megismételni.

János vitéz, a gyönyörű zenéjű operette összes hangjegyei zongorára 2 füzetben ára 6 korona, cimbalomra 3 korona. *János vitéz teljes szövege* 2 korona.

A MŰVELTSÉG KÖNYVTÁRA

hat nagy 8° alaku kötetben, rendkívül díszes félbőr-kötésben, mintegy 3000 szöveggel és 300 műlappal. Ára kötetenként 24 korona. E nagyszabású vállalat első sorozatának első kötete már megjelent s kedvező havi részletfizetés mellett kapható *Heimann Mór* könyvkereskedésében Szabadkán.

Dráma a tanácsteremben.

Megrendítő családi dráma tartja izgatottságban a torontálmegyei Porgány község lakosságát. Egy jómódu polgár, Kőrösi József fia el akarta pusztítani bünbe esett nőtestvérét, apját, önmagát és az a csendőrörsvezetőt, aki a leány bűnét kiderítette.

Végzetes szándékában szerencsére megakadályozták és most az egész család börtönben ül a leány szégyene miatt.

Kőrösi József Juliska nevű leánya nemrég apja segítségével újszülött gyermekét megfojtotta és kertjökben elásta. A csendőrség megtudta a dolgot, a holttestet exhumáltatta és konstatálta rajta a gyilkosság tényét. Ennélfogva Kőrösi Józsefet és leányát letartóztatták és a porgányi község ház tanácstermében vallatás alá vették.

A vallatás alatt történt az izgalmas jelenet. Kőrösi József hasonló nevű fia belopódzott a tanácsterembe s ott hat lövetű forgópisztolyából rálőtt Rácz Imre csendőrörsvezetőre. A golyó szerencsére nem talált és a merénylőt lefogták. A fiu a vallatás során kijelentette, hogy nemcsak az örsvezetőt, de apját és nővérét is el akarta pusztítani.

A család ugyanis elhatározta, — hogy ha a gyermekgyilkosság kiderül, valamennyien öngyilkossá lesznek. De ők — mondta a fiu — a csendőrök kezében vannak, nem hajthatják végre szándékukat. Ezért akartam én véget vetni az életünknek.

Innen onnan.

Benickyné Bajza Lenke, a napokban elhunyt irónő gyönyörű szép leány volt valamikor, akinek valósággal a csodájára jártak. Hogy mint irónőnek minő érdemei voltak, közismeretes. Már azért is megérdemli a hervadatlan babért, mert Jókai után ő teremtett először magyar olvasó publikumot. Bámulatos fantáziája magával ragadt s regényei minden időn át kedves olvasmány maradt a hölgyeknek.

Mint egészen fiatal leányt, atyjának kiadója Heckenast vette nőül.

— Öreg fának árnyékában jó megpihenni, — ebből a magyar közmondásból indulhattak ki a csodaszép leány hozzátartozói, mikor ezt a frigyét javallották. A munkában keresett vigaszt első házasságában Bajza Lenke. Ebből az időből való a következő bon mot:

Albrecht főherceg valami virágkiállításán találkozik a szép fiatal asszonnyal. Bemutatják neki, mire így szól a kormányzó ur:

— Aha, ön az, aki irik, a férje pedig nyomik.

Bajza Lenke, akinek férje Heckenast nyomdatulajdonos volt, mosolyogva felelte a főhercegnek:

— Igen, de úgy látszik, fenséged magyarul se nem tudik, se nem igen olvasik...

* * *

Cseh Ferenc a nagyváradi színház jóhangu énekes színésze hadilábon áll az idegen szavakkal. Ezt a tulajdonságát azonban nem igen árulja el. Egyik színész kollegája, a ki sokszor ugratja a derék Cseh Ferencet, oda szól neki a minap:

— Hát az evolúcióról mi véleményed van Feri.

Cseh azt gondolván, hogy az evolúció influenza, diadalmasan vágta ki:

— Én rajtam nem fog ki ez a betegség, mert én április 15-ikéig mindig télikabátban járok.

* * *

Egy orosz hölgy mondja egy hadnagy barátjának:

— Mandzsuriába megy? Hát nem fél a japán golyótól?

— Hogyan félnék, hiszen az a hivatásom.

— És ha nem lövik le, akkor eltévesztette a hivatását?

* * *

Jön egy asszony, kezén kis fiúcskával a kórházba. Az ügyeletes doktor beírni akar a csemétét a naplóba és megkérdezi az asszonyt:

— Hogy hívják a gyereket?

— Jancsika, instálom alássan.

— Hát a vezetékneve?

— Azt, kérem szeretettel, — feleli a jóképű anya — magam sem tudom, azt majd a törvény fogja kicsinálni.

Gavallér utonállók.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 6.

A rég letűnt betyárvilágban még az utolsó legénynek is volt egy-egy olyan jellemvonása, melylyel rokonszenvünket vagy legalább részvétünket nyerte meg. A betyárromantikát felváltotta a modern élet, amelynek szintén megvannak a szegénylegényei: elegánsan öltözködve, élesre vasalt nadrágban és fénylő cilinderben járnak ezek a zsványok préda után.

Mindenütt jelen vannak, a legfényesebb helyiségtől kezdve, le az utolsó külvárosi kuglizóig és gaz

módon üzik aljas mesterségüket. Különösen az éjjeli élet az ő elemük. A mult éj krónikájában is szerepel két ilyen gavallér, a kiknek vakmerőséggel párosult gazsága teszi a spanyol kincskereskedő gazemberek vakmerőségén si.

A mult éjjel egyik mulatóhely külön szobájában egy ismert fővárosi bankár egy szintén ismert szépség társaságában mulatott. Az együttlét egy óra hosszúra tartott.

A bankár megkönnyebbült zsebbel hazafelé indult s épp egy mellékutcán vágott át, amikor két jól öltözött uriember állott utjába és minden teketória nélkül felszólították, hogy adja elő az ékszereket, melyeket a szeparéban a hölgytől ellopott.

A bankár erre a hihetetlen gazságra megdöbbent és élesen tiltakozott a gyanúsítás ellen. Ez azonban mitsem használt. A két gazember annál erősebben fenyegetődzött a rendőrséggel, s nem engedték ki körük közül áldozatukat. Tolvajnak, zsványoknak mondták szemtől szembe és zsebeit kezdték kikutatni.

A bankár, hogy egy utcai botránynak elejét vegye, a lakására hívta a két utonállót, hogy ott győzödjének meg arról, hogy az ékszer nincs nála. Odahaza még nagyobb meglepetés várt reá. Az egyik gazember a bankár felső kabátjának zsebéből csakugyan egy ékszert vett ki, amelyet bizonyára ő csempészett be oda.

Az ékszer hamis volt, ugynevezett Arkanzás ékszer, amelyből egy királyi diadém huszonkét krajcárba kerül. A bankárnak ugyan háromszáz forintjába került az ékszer, mert ez összeg erejéig a két lovag azzal a fenyegetéssel zsarolta meg, hogy különben nyilvánosságra hozzák a dolgot. A bankár urnak nem volt mit tennie; fizetett, a két betyár pedig más üzlet után indult.

TAVIRATOK

Pillsburg öngyilkossági kísérlete.

Budapest, ápril 6. Londonból jelentik, hogy Pillsburg, a híres amerikai sakkmeister a filadelfiai Prebyster-kórházban, ahol betegen feküdt, pillanatnyi elmezavarában a negyedik emeletről az ablakon át az utcára akart ugrani. — Csak a szándékát észrevehető ápolók legnagyobb fáradtságának köszönhető, hogy meg tudták akadályozni. Pillsburg azért jött a kórházba, hogy egy jelentéktelen operációt végeztessen magán, a feletti bizonytalanságában azonban, vajjon az operáció nem fogja-e megakadályozni, hogy az e hónap 15-én tartandó angol-amerikai sakkversenyen részt vegyen, oly izgatott és ideges lett, hogy állapota most nagyon válságos.

A német császár és az olasz király.

Budapest, április 6. Rómából táviratozzák: Viktor Emánuel király ma reggel Tittoni és Mirabello miniszterek kíséretben Nápolyba ment, hogy meglátogassa Vilmos császárt.

A király Bécsben.

Bécs, ápr. 6. Ő felsége ma reggel korán kelt és rendes naái sétáját végezte. Tíz órakor Goluchowszki Agenor külügyminisztert fogadta — hosszabb kihallgatáson.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Kilenc havi börtönből két évi fegyház. Szuvajcsics István sándori napszámos Raichl Ferenc téglagyáros telepéről négy szál deszkát, egy vaslapátot, egy káposztás dezsát és egy másik sándori gazdától öt koronát érő subát lopott. A szabadkai törvényszék a büntetett előéletű Szuvajcsicsot a lopott tárgyak csekély értékére való tekintettel a 92. §. alkalmazásával kilenc havi börtönre, három évi hivatalvesztésre ítélte. A szegedi ítélőtábla a mai főlebbviteli főtárgyaláson az első bírósági ítélet megváltoztatásával a vádlott büntetését két évi fegyházra és négy évi hivatalvesztésre fölemelte. A táblai ítélet indoklása szerint a 92. §. alkalmazására nyomatékos enyhítő körülmények nem merültek fel és ezért a lopásért, sikkasztásért és rablás vétségeért már több ízben elítelt vádlott büntetését fölemelni és fegyházra átváltoztatni kellett.

KÖZGAZDASÁG.

Első Leánykiházasítási egyesület m. sz. Az intézet 42-ik rendes közgyűlése március hó 30-án a tagok élénk és nagyszámú érdeklődése mellett tartatott meg Az intézet ősz elnöke Schwarz Ármint, az ülést megnyitván, miután kegyeletes szavakkal emlékezett meg a röviddel ezelőtt elhunyt Kohn Károly alelnök személyéről, gyöngékedése folytán az alelnökletet dr. Wittmann Mór alelnökre ruházta át. Az előterjesztett igazgatósági jelentés és mérleg, melyből kitűnik, hogy az intézet az 904. évben is örvendetesen gyarapodott és hogy 1.028,053 kor. 94 fillér biztosított tőke kifizetése dacára, a tartalékok 11,519.464 korona 26 fillérre emelkedtek a mult év 10.5 0,392 kor 67 fillérjével szemben; továbbá, hogy a kezelési felelőselegből 172,618 kor. 36 fillérből az alapszabályszerű javadalmazások levonása után a bizt. tőkék emelésére szánt alaphoz 86,309 korona 18 f., a külön tartalékhoz 34,523 korona 67 f. és hiv. nyugdíjalaphoz 5000 K csatoltatott, néhány tag hozzászólása után tudomásul vétetett és a felmentvény megadatott.

Dr. Bácskai Albert és Kalmár Sándor szöv. tagok azon támadásokra vonatkozólag, melyeket az elmúlt esztendőben röpiratokban és hírlapi cikkekben az intézet ellen felhoztak, több írásbeli kérdést intéztek a társulat igazgatóságához. Elnöklő dr. Wittman Mór a legbehatóbb és legtüzetesebb módon válaszolt ezen kérdésekre, még pedig az eddigi közgyűlések által jóváhagyott mérlegek és igazgatósági jelentések nyomán, bebizonyítva azt, hogy mindezen támadások részben félreértéseken, részben pedig rosszindulaton alapszanak. A felügyelő-bizottság elnöke, dr. Alexander Bernát a felügyelő-bizottság nevében kijelenti, hogy éppen tekintettel ezen támadásokra, kötelességüknek tartják, hogy újból való megválasztásuk esetére, ezen tisztségükön megmaradjanak.

Elnöklő dr. Wittmann Mór válasza egyhangulag tudomásul vétetik és dr. Grosz Sándor és Dósa Kálmán szöv. tagok indítványára az igazgatóságnak, Schwarz Ármint elnökönek, Konh Arnold vezérigazgatónak, a felügyelő-bizottságnak, a választmányának és a hivatalnoki karnak köszönetet, bizalom és elismerést szavazott meg a közgyűlés, melynek napirendje evvel véget ért.

REGÉNY CSARNOK.

Sötét hatalmak.

29.

Wittgensteinné csak kézíntéssel adta tudtára, hogy folytathatja beszédét.

— Talán titok maradt ön előtt, folytatta Wehlert, kényelmesen ereszkedve le a divánra, hogy a szegényháznak az a lakója, akit akkor M-ben orvul megtámadtak, sokkal erősebb szervezetű ember volt, sem mint hitték, s fejszéből a kezelő orvosok minden várakozás ellenére felgyógyult.

Wittgensteinné reszketett.

— Hazudik, kiáltott föl izgatottan. Ön azt reméli, hogy ezzel a mesével kényszeríthet arra, hogy követéseit meghallgassam.

— Nagyságos asszonyom, állítástomat be is bizonyíthatom, mondta Wehlert megzavarhatatlan nyugalommal. A szomszéd ur, ezen a néven ismerték azt az embert a szegényházban, az ön közelében él itt a fővárosban és ha óhajtja megmondhatom önnek a címét is.

— Ugy tehát a haláláról szóló hírek.....

— Tévedések, talán hazugságok, egészítette egykedvűen Wehlert a mondatot. Pénzre van szükségem!

Csend lett. Wittgensteinné az ablakhoz lépett s mereven bámult az utcára; Wehlert egymásra rakott lábakkal dőlt kényelmesen hátra a divánra.

— Mit kíván tőlem? kérde kis vártatva Wittgensteinné.

— Ezt most pontosan meg nem határozhatom, nagyságos asszonyom. Most már bizonyára belátja, hogy mindkettőnkre nézve jobb lesz, ha elfogadja méltányos feltételeimet.

— Mire való ez a bevezetés? kérde Wittgensteinné türelmetlenül.

— Hogy okvetlenül megértessem önnel, miszerint az én biztonságom az öné is és ha én a fegyházba vándorolok, Wittgenstein báróné oda nemsokára követni fog. Először is azt kívánom, szerezzen alkalmat, hogy bekerülhessek az előkelő társaságba; ez legjobban megteheti, ha a házat barátságosan megnyitja előttem. A napokban, amint értesültem, tartja meg az első bált e szezonban; ez épen kedvező alkalom, hogy az ön köreibé bevezessenek. Azután már nem fog nehezemre esni, oly világitásban bemutatkozni, hogy Hohenhausen báróban, a kalandorban Sternfeldné benső ismerősét ne sejtse.

— Jól van, mondá Wittgensteinné fojtott hangon, de csak ha megadja annak az embernek a címét és szükség esetén pótolni fogja az elmulasztottat,

— Nagyon készségesen megteszem, felelt Wehlert mosolyogva, ha kívánságom teljesítve lesz, s ha majd gondoskodott arról, hogy ne legyek a jövőben kitéve olyan zavaroknak, mint aminők a jelenben bántanak.

— Nagyon kívánságai Wehlert ur, szölt a báróné komolyan, pedig még semmivel sem érdemelte meg a teljesítéseiket.

— Efelől ne aggályoskodjunk! Ha megtettem volna azt, amit óhajtott, ha érdemeket szereztem volna, a szomszéd ur már nem élne, s kérelmem önnél csak süket fülekre találna.

Wittgensteinné sötéten bámult maga elé.

— Jól laktam már ezzel az életmóddal, folytatta Wehlert. A szükség

kényszerített rá, hogy ilyen fiatal, tapasztalatlan embereket, mint Meinert Miksa, hamis játékkal zsebeljek ki; még más veszedelmes dolgokat is végezni kellett, hogy átvergődjem a világon. Az ember megvénül és hátralevő napjait nyugalomban szeretné eltölteni. Az évek szaporodásával nagyon terhes dolog a rendőrségtől való remegés. Annak idején, majd előterjesztem a tervemet.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IRE.

Laptulajdonosok: A Z A L A P I T Ó K

Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastagbetűtől 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillér

Antikvárium. Könyv-, papír-, zenemű-, kereskedés és kölcsönkönyvtár van Szabadkán a gymnasiummal szemben. Az Antikváriumba remek képes levelezőlapok darabja 1 kr. Kölcsönkönyvtárának havi 30 kr. a díja. Cigaretta papír 100 drb.-os dobozokban csak 9 kr., legfőbb omabb csak 11 kr. Használt könyveket zeneműveket vesz. Levélpapírok, emlékkönyvek, képes könyvek, imakönyvek stb. Bámulatos olesón lehet venni az Antikváriumban Szabadkán.

Raktár kiárusítás minden elfogadható árban Kész női ruha, blons, alsó szoknya, gyermek ruha, női ing stb. VI Deák-utca Dr. Szilassi házában a teljes berendezés eladó.

Bednác Károly kertészetében, a városligettel szemben, nagyobb mennyiségű magastörzsű rózsafa kerül eladásra. Megrendelést elfogad a kert kezelősége.

Lakás változás. Özv. Hamburger szülész nő lakását Petőfi-utca (csirke piac) idb. Illés Antal ur házába helyezte át.

Egy 16 éves fiu Amerikába való utazása alkalmára egy meglelt kora férfi vagy női utitársat keres. — Cim a kiadóhivatalban.

Okl. zongora tanár órkat ad. Leveleket K! F. jelígeré a kiadóhivatal továbbít.

Felolvasó (titkár), ki a német és magyar nyelvben tökéletes, alkalmazást nyer. Cim a kiadóhivatalban.

7667/905. sz.

Árverési hirdetemény.

Szabadka sz. kir. város gazdasági ügyosztálya közhírré teszi, hogy a földmívelési m. kir. miniszterium 79-2/eln. 905. sz. rendelete alapján 300 mtr. burgonya a szabadkai teherpályaudvar II. oszt. raktárában 1905. évi április hó 8-án d. e. 9 órakor 5—10—25 métermázsás, esetleg kisebb részletekben is a legtöbbet ígérőnek készpénzletés mellett nyilvános árverésen el fog adatni.

Ezen árveréshez a venni szándékozók meghívotnak.

Szabadkán, 1905. évi április hó 6. án.

Dr. Biró Károly, polgármester.

Alapos oktatást ad

Zongorajáték, továbbá magyar, német, francia

és latin nyelvtanból egy e téren több mint 30 évi gyakorlattal bíró egyén.

Bővebb felvilágosítás a kiadóhivatalban kapható.

„BARÁT-ITAL“

gyomorlikőr készítményem a legkisebb étvágyat hozó gyomortisztító, az emésztést elősegíti, igen jóízű és gyorsan ható, naponta két pálinkás pohárral elegendő. Régi gyomor baj, székrekedés ellen csakis ez segít.

Egy üveg 15, 25, 40 és 80 kr.

Kapható a készítőnél levélbeli megrendelésre postán. — Cim:

Zenke Zoltán, Szeged.

Kereskedők ismét árusításra nagy engedményt kapnak — Utazó és helyi üg. nők felvételnek.

Kapható Szabadkán: Sugar Manó, Rukavina Nándor, Nojések Géza fűszer üzletében. Bács-Topolyán: Tószegi János. Csantavéren: Fogyszövetkezet.

LAKÁS HIRDETŐ.

50 fill. Egy fill. 50 lakás hirdetés!

Palicson

egy szép kényelmes villa eladó

Különbéle

bútorok

a Tompa-utcában

eladók.

Értesítést ad:

Scheffer Zsigmond,

Magyar-utca 105. sz.

Vasuti vagy Villamvasuti

alkalmazottaknak igen alkalmas

ház

200 □-öl kerttel az ugynevezett „párhuzamos“-uton 550 forintért

eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Tiszt uraknak

alkalmas az új honvédlaktanya közelében, egy igen szép lakás istállóval kiadó. — Cim a kiadóhivatalban

A Katona-utcában egy több szobából álló lakás

egy, esetleg két úri családnak kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakház!

I. kör, Árpád-utca 151. sz. utcai lakház több évre is, május 1-ére kiadó. Áll: 3 nagyobb és 1 kis szoba, előszoba, éléskamra, konyha, mosókonyha, pince és esővízes kutból. Értekezhetni az előtte álló házban Rekvényi Lajos urnái.

Uri lakás

kiadó május 1-er

4 szobás fürdőszoba, villanybevezetés és hozzátartozó mellékhelyiségekkel. I. kör 286. sz. Bővebbet Földes Samunál.

Két láncc föld

közvetlen a Molezer tégláégető mellett,

szabad kézből eladó.

Tudakozódhatni lehet Abrasich Antal polg. isk. igazgatónál.

Eladó házhelyek.

A párhuzamos uton, a pályaudvarral szemben, a volt kaszinó-kert mellett eladó szabad kézből egészben vagy három részben egy 1130 négyszögölnyi terület.

Tudakozódhatni

lovag Nachodsky Emanuel alezredesnél.

Eladó a Tompa-utcában a Vöröskör iskoia közelében

egy kert 235 négyszögöl területtel, 30 meter utcai vonallal, mely házépítésre legalkalmasabb, jutányos áron, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Cim a kiadóhivatalban

S

wajezi himzések

alsóruhák és ágyneműekre.

Nagy választék a minőség és az árban.

Minták visszaküldés kötelezettsége mellett rendelkezésre állanak.

Szállítás franco házhoz.

Y. P. Locher & Co.

St. Gallen. G. 67. (Swajecz.)